

Hvedstrup-Fløng kommune 1841-1970

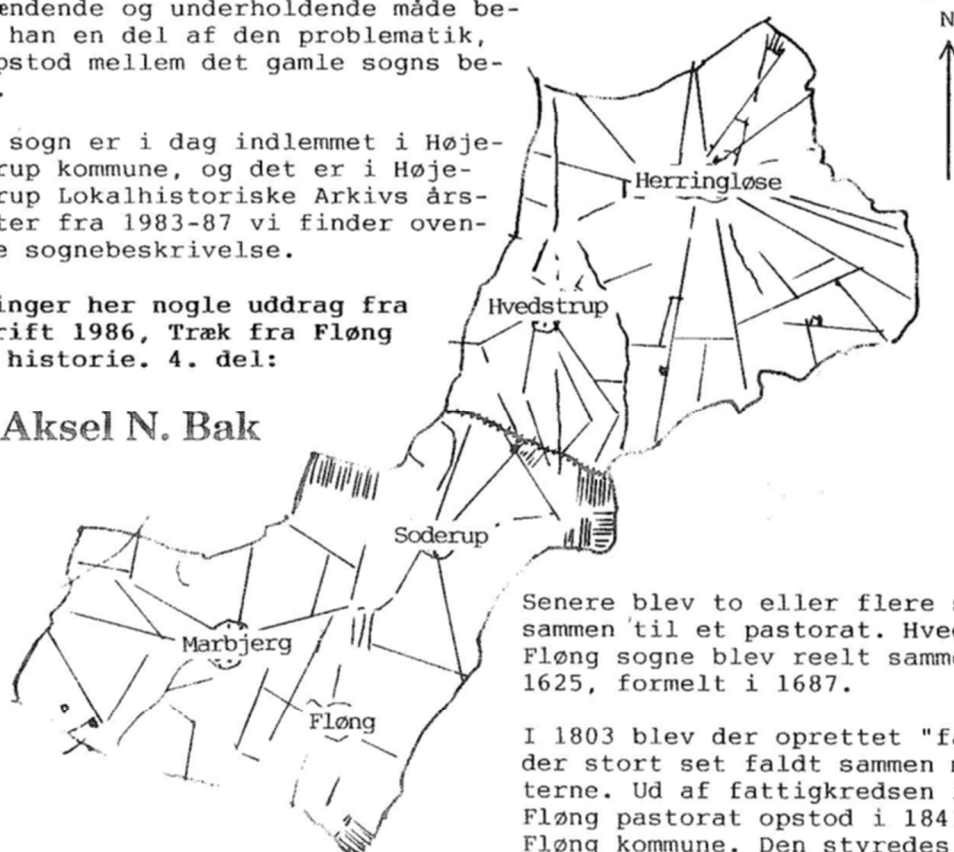
Hvedstrup og Herringløse ligger jo somer en udflytterby. Og måske har den bekendt i vor kommunes sydøstlige del. haft større gårde med mere indflydel- Før kommunesammenlægningen i 1970 hør- sesrige ejere end Herringløse. Ejere, te disse to "Gundsøbyer" til Hved- som har formået at drage kirken til strup-Fløng kommune. Dette sogn havde sig. eksisteret siden 1841, men før den tid havde Hvedstrup og Herringløse, i fle- Omkring år 1100 var man så småt begyndt at dele landet op i sogne, der havde kirken som midtpunkt. Ordet sogn betyder oprindelig "søgning" og kommer derpå til at betyde "distrikt, hvis beboere søger samme kirke". Hvedstrup sogn kom til at bestå af landsbyerne Hvedstrup og Herringløse. Fløng sogn af Fløng, Marbjerg og Soderup.

Sammenlægningen af Fløng og Hvedstrup sogne blev, de ca. 130 år det varede, aldrig nogen succes. Herom skriver journalist og lærer Aksel N. Bak. På en spændende og underholdende måde belyser han en del af den problematik, der opstod mellem det gamle sogns beboere.

Fløng sogn er i dag indlemmet i Høj-Tastrup kommune, og det er i Høj-Tastrup Lokalhistoriske Arkivs årsskrifter fra 1983-87 vi finder ovennævnte sognebeskrivelse.

Vi bringer her nogle uddrag fra årsskrift 1986, Træk fra Fløng sogns historie. 4. del:

af Aksel N. Bak

Senere blev to eller flere sogne slået sammen til et pastorat. Hvedstrup og Fløng sogne blev reelt sammenlagt i 1625, formelt i 1687.

I 1803 blev der oprettet "fattigkredse", der stort set faldt sammen med pastora-terne. Ud af fattigkredsen i Hvedstrup-Fløng pastorat opstod i 1841 Hvedstrup-Fløng kommune. Den styredes af et sogneforstanderskab, en benævnelse, der fra 1867 blev ændret til sogneråd. Med kommunesammenlægningerne i 1970 forsvandt sognerådene. Herefter brugtes betegnelsen byråd eller det lidt uhåndterlige ord kommunalbestyrelse.

Tilhørere er ikke velkomne

Forhandlingsprotokollerne fra Hvedstrup-Fløng sogneråd opbevares i landsarkivet og er spændende læsning. Nu afdøde gårdejer Hans Ole Hansen, "Toftegård", Soderup, har brugt mange timer på at nærlæse dem, og de følgende lokalhistoriske facts er i det væsentligste baseret på hans afskrifter.

Hvedstrup-Fløng kommune 1841-1970

"Byer og landsbyer danner grundlag for det, der senere blev til kommuner. De to ældste landsbyer i den tidligere Hvedstrup-Fløng kommune er Fløng og Herringløse. Umiddelbart ville det synes naturligt, at kirken i vort nabo-sogn blev bygget i den ældste og dengang formentlig største landsby. Sådan som det skete i Fløng sogn. Når Hvedstrup blev foretrukket frem for Herringløse, kan det skyldes, at Hvedstrup

Hvedstrup-Fløng kommune 1841-1970

Egnshistorisk Nyt nr. 4 – 1988 – udgivet af Egnshistorisk Forening i Gundsø

Onsdag den 22. december 1841 samledes det nye forstanderskab for Hvedstrup-Fløng kommune i Hvedstrup præstegård til det første møde. Fire af rådets medlemmer var selvskrevne. Det var

pastor Lorentz Lorck, Hvedstrup, herredsfoged Carl August de Coninck, Roskilde, samt de to største grundejere: godsejer W. J. Tutein, Edelgave, og landvæsenskommissær rådmand C. Fritz, Roskilde. Sidstnævnte repræsenterede Københavns Magistrat, der ejede flere gårde i Marbjerg og Hvedstrup. Derudover var der 7 medlemmer, udpeget af landsbyboere, som ejede jord. Pastor Lorck blev valgt til formand (sogneforstander). Denne post bestred han i 26 år. Desuden valgtes en fattigforstander og en skoleforstander, d.v.s. formænd for henholdsvis fattigkommissionen og skolekommissionen.

Sogneforstanderskabets møder skulle være offentlige, men da de holdtes i præstegården, kom der ingen tilhørere. Derfor sendte præsten efter hvert møde et kort referat til Roskilde Avis og til Bondevennerne. Den sidste var organ for det politiske parti Bondevennerne, udgået fra "Bondevennernes Selskab" (Stiftet 5. maj 1846).

For at lokke tilhørere til besluttede man i 1848 at henlægge møderne skiftevis til skolerne i Herringløse og Fløng. Der kom nu enkelte tilhørere, og de pålagdes streng tavshedspligt. Oprigtig talt følte de sig ikke særlig velkomne, og de udeblev efterhånden. Møderne holdtes derefter atter i præstegården og senere på skift hos rådsmedlemmerne.

Fra 1930 holdtes møderne i det nye forsamlingshus i Fløng. Og i 1937 fik kommunen egen bygning med kommunekontor og mødelokale - Fløng Byvej 12, indtil Fløng i 1970 blev indlemmet i Høje-Taastrup kommune.

Et oprør bliver kvalt

Hvedstrup-Fløng kommune var fra begyndelsen lidt af et misfoster. Den følte sig som en lang, smal tarm, og ud over det kirkelige havde de to sogne ikke meget tilfælles. Sogneskellet mellem Hvedstrup og Fløng var næsten som en grænse mellem to forskellige folkeslag. Hvedstrup var et typisk landsogn, der følte sig nærmere knyttet mod vest til Gundsølle end mod syd til Fløng. Og Fløng-boerne følte sig langt mere draget sydpå mod den hurtigt voksende stations- og fabriksby Hedehusene end mod nord til landsognet Hvedstrup. De to sogne havde dog Roskilde som fæl-

les købstad og handelsby.

Den manglende kontakt mellem sognene holdt sig resten af tiden op til 1970. Næsten chokerende virkede det, da venstres repræsentant fra Hvedstrup, Erik Barnechow Hansen, ved næstsidste sognerådsmøde mandag den 16. februar 1970 udtalte: "Der findes den dag i dag i Hvedstrup sogn ældre beboere, som aldrig har været i Fløng".

I Hvedstrup sogn har der nok i 1900-tallet under overfladen ulmet en vis jalousi mod Fløng. Fløng, som voksede sig større og større, og som efterhånden tiltog sig magten i sognerådet. Men Hvedstrup-boerne er besindige og fredelige folk. Kun en enkelt gang brød utilfredsheden ud i lys lue og blev omtalt i sognerådsprotokollen.

Det skete i 1931, da en stor gruppe beboere i Hvedstrup syntes, at nu havde de i hvert fald fået nok af Fløng. De ønskede en kommunal adskillelse af de to sogne. Der blev derfor holdt et offentligt møde i Hvedstrup, et arbejdsudvalg blev nedsat, og en ansøgning om adskillelse afgik til amtsrådet.

Amtsrådet havde forståelse for problemet. Dersom et markant flertal af stemmeberettigede i Hvedstrup sogn gik ind for sagen, kunne man overveje en adskillelse på amtsrådets betingelser, naturligvis. Men man ønskede en udtalelse fra sognerådet.

Sagen blev stemt ned i sognerådet, og amtsrådet rettede sig efter denne afgørelse. Der blev ingen adskillelse mellem Hvedstrup og Fløng i denne omgang, og de to fortsatte den noget tunge dans med hinanden indtil 1970. Det hindrede dog ikke, at der op gennem tiden stort set var et godt og venskabeligt samarbejde mellem sognerådsmedlemmerne fra de to områder.

Ved afslutningen af førnævnte sognerådsmøde den 16. februar kom det sidste hjertesuk fra Hvedstrup sogn. Da udtalte Mogens Clausen, Herringløse: "Gid I Fløngfolk, når I kommer i Høje-Taastrup kommune, ikke må komme til at føle jer, som vi i Hvedstrup og Herringløse har følt os i Hvedstrup-Fløng kommune".

Her slutter vi uddragene af Aksel N. Baks artikel fra Årsskrift 1986. Der kan læses megen anden interessant lokalhistorie om Hvedstrup og Herringløse i de i indledningen omtalte skrifter fra Høje-Taastrup.